11.10.2021

Eduskunnan lakivaliokunta

Eduskunnan lakivaliokunnan pyyntö 5.10.2021 kirjallisesta asiantuntijalausunnosta

Keskusrikospoliisin lausunto

Tausta

Eduskunnan lakivaliokunta on 5.10.2021 pyytänyt Keskusrikospoliisilta kirjallista asiantuntijalausuntoa lakialoitteesta 24/2020 vp laiksi rikoslain 17 luvun muuttamisesta.

Lakialoitteen tarkoituksena on lisätä rikoslain 17 lukuun uusi 17 a §, jossa säädettäisiin raakaa väkivaltaa sisältävien kuvamateriaalien hallussapito levittämisen ohella rangaistavaksi. Lakialoitteen tarkoituksena on lisäksi muuttaa rikoslain 17 luvun 18 §:ää siten, että myös yhden tiedoston levittäminen olisi nykyisen useamman tiedoston levittämisen ohella rikos. Lakialoitteessa ehdotetaan myös rikoslain 17 luvun 19 §:n enimmäisrangaistuksen korottamista kahteen vuoteen vankeutta ja rikoksen nimikkeen muuttamista lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä kuvaavan materiaalin hallussapidoksi. Lisäksi aloitteessa ehdotetaan, että rikoslain 17 lukuun lisättäisiin uusi 19 a §, jossa säädettäisiin rangaistavaksi lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä kuvaavan materiaalin hallussapidon törkeä tekomuoto.

Keskusrikospoliisin lausunto

Keskusrikospoliisi pitää ehdotettuja muutoksia kokonaisuudessaan tarpeellisina ja kannatettavina. Muutosehdotukset ovat käytännönläheisiä ja tulleet selvästi esille käytännön työn kautta.

Keskusrikospoliisi kiinnittää huomiota siihen, että rikoslain 17 luvussa säädetään rikoksista yleistä järjestystä vastaan. Näin ollen kyseiseen lukuun ei tulisi sisällyttää rangaistussäännöksiä, joissa kysymys on lapsen seksuaalisuutta loukkaavista teoista. Lapsen seksuaalisuutta loukkaavista rikoksista tulisi säätää rikoslain seksuaalirikoksia koskevassa 20 luvussa. Keskusrikospoliisi toteaa, että rikoslain 20 luvun kokonaisuudistus on parhaillaan käynnissä.

Keskusrikospoliisi pitää ehdotusta väkivaltakuvauksen hallussapidon rangaistavaksi säätämisestä perusteltuna. Rangaistussäännöksen nojalla rangaistaviksi tulevat tekomuodot tulisi kuitenkin määritellä tarkemmin. Ehdotetussa 17 a §:ssä ei määritellä rangaistussäännöksessä tarkoitetun

väkivaltakuvauksen kohdetta. Ehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa mainitaan yksinomaan lapsiin kohdistuvat väkivaltakuvaukset. Keskusrikospoliisi kiinnittää huomiota siihen, että materiaalien sisältämä raaka väkivalta voi kuitenkin kohdistua myös aikuisiin tai eläimiin. Ehdotettua rangaistussäännöstä tulisi tältä osin tarkentaa. Ehdotetun 17 a §:n 2 momentissa mainittuja hyväksyttäviä perusteita materiaalin hallussapidolle ei voida Keskusrikospoliisin näkemyksen mukaan pitää tyhjentävinä. Näin ollen 17 a §:n 2 momenttiin tulisi lisätä maininta ”tai muusta hyväksyttävästä syystä”.

Lakialoitteessa esitetään rikoslain 17 luvun 18 §:n muuttamista siten, että myös yhden kuvan tai kuvatallenteen levittäminen olisi useamman tiedoston levittämisen ohella rikos. Mikäli säännöksen nykyinen muotoilu on osoittautunut käytännössä ongelmalliseksi, pitää Keskusrikospoliisi säännöksen muuttamista perusteltuna.

Keskusrikospoliisi kannattaa 19 §:n nimikkeen ehdotettua muutosta. Ehdotettu nimike kuvaa nykyistä paremmin rikoksen tunnusmerkistöä.

Erityisen tärkeänä Keskusrikospoliisi pitää ehdotettua 19 a §:ää, jossa säädetään lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä kuvaavan materiaalin hallussapidon törkeästä tekomuodosta. Rikoksen törkeästä tekomuodosta säätäminen korostaa teon moitittavuutta. Keskusrikospoliisi esittää pohdittavaksi, tulisiko lain esitöissä määritellä tarkemmin, mitä rangaistussäännöksessä tarkoitetaan suurella määrällä.

Keskusrikospoliisi pitää tekojen moitittavuuteen nähden perusteltuna ehdotusta 19 §:n enimmäisrangaistuksen korottamisesta kahteen vuoteen vankeutta ja ehdotusta säätää teon törkeän tekomuodon vähimmäisrangaistukseksi yksi vuosi ja enimmäisrangaistukseksi kuusi vuotta vankeutta. Ehdotettujen enimmäisrangaistusten myötä myös syyteoikeuksien vanhentumisaikoja voitaisiin pitää kohtuullisina kysymyksessä oleviin tekoihin nähden. Tältä osin Keskusrikospoliisi korostaa erityisesti suuren kuvamäärän tutkimisen vaatimaa työmäärää ja tutkimiseen kuluvaa aikaa.

Keskusrikospoliisin päällikkö
Poliisineuvos Robin Lardot

Ylitarkastaja Pauliina Martikainen